

СТОЛИЧНА ПРОГРАМА „КУЛТУРА” - 2014 г.

Програма „Култура” е създадена през 2007 г., с решение № 252 на Столичен общински съвет, първо като Меценатска програма „Култура”, а през 2008 г. преименувана на Столична програма „Култура”. Програмата работи на базата на Закона за развитие на културата, Закона за общинския бюджет, Закона за местното самоуправление и местната администрация и Правилата за работа на Програмата, които се приемат с решение на СОС. Дейността и развитието на Програмата се подкрепят от Обществено-експертен съвет и Творчески съвет, които определят годишните приоритети и направления на Програмата. Администрирането и координацията на Програмата се осъществяват от Дирекция „Култура”. От създаването си през 2007г. до днес Програмата се е утвърдила като изключително позитивен пример на взаимодействие между общинската администрация и гражданския сектор. Чрез значителните финансови инвестиции и големият брой подкрепени проекти във всички области на изкуството и културното наследство, програмата работи както за самия културен сектор, така и за гражданите на София.

Следва да бъдат отчетени няколко значими фактора, които оказват съществено влияние върху политиките за култура на Столична община, както и върху културните процеси в града:

- Приемането на Стратегията за развитието на културата *София – Творческа столица* 2013 – 2023;
- Кандидатурата на София за Европейска столица на културата 2019 и направените препоръки по проекта след първия селекционен етап. Проектът е публикуван на адрес http://issuu.com/sofia2019/docs/sharing_sofia.bg. Докладът на селекционния панел е публикуван на адрес: <http://sofia2019.bg/default/files/bg>;
- актуализацията на европейските финансови инструменти в подкрепа на изкуството и културата, като например (но не само) програма *Творческа Европа* на ЕК;
- периодично осъществяваните изследвания и оценки на резултатите от конкурсните сесии на СПК.

Това са основания за някои промени в направленията и мотивите в изданието за 2014г.

Именно в тази посока са ориентирани и предлаганите промени, които могат да бъдат обобщени в следните посоки:

1. Съдържателен обхват на Програмата през 2014 г.

На основание мисията, целите, задачите на Програмата, постигнатото и натрупания опит през последните години, както и в контекста на актуалните приоритети на местно, национално и европейско ниво в областта на културата и изкуствата и активната подготовка на София за спечелване на титлата „Европейска столица на културата”, СП „Култура” определя следните приоритети в съдържателния обхват за 2014 г.:

1. **Достъп до култура:** Развитие на публиките, пълноценно културно участие и новите форми на културно участие и културно потребление, станали възможни с развитието на информационните и комуникационни технологии. Насърчаване на активното участие на гражданите на София в културните процеси в контекста на приоритета на инициативата „Европейска столица на културата” – Град на гражданите.

Децентрализиране на културния живот от центъра към перифериите и естетизиране на нови културни пространства.

2. **Култура и човешки капитал:** Укрепване и повишаване на културните компетенции, знания, лични умения и мотивация както на създателите на културни продукти и услуги, така и на настоящите и бъдещите им потребители в София. Насърчаване на културното развитие на младежта и активното и включване в културния живот на столицата чрез подкрепа на дебюти в различните изкуства.
3. **Културното наследство на променящия се град:** Опазване, съхраняване, експониране и социализиране на културното наследство. Насърчаване използването на новите технологии при неговото представяне на национално и международно ниво.
4. **Град на творческата икономика:** Насърчаване на предприемачеството в областта на културата и изкуствата. Разкриване и използване потенциала на изкуствата, културните и творческите индустрии за интегрираното развитие на града.
5. **Разширяване на възможностите на културните оператори от столицата и ЮЗР** за осъществяване на ефективен културен диалог и сътрудничество както в рамките на региона, така и в посока европейски партньорства Тези предложения са в съзвучие с една от основните цели на инициативата ЕСК: “европейските граждани да се опознаят по-добре и да осъзнаят, че принадлежат към една общност.” *Насърчаването на мобилността и европейските партньорства ще даде преимущество на София при оценяването на кандидатурата ѝ по критериите, включени в групата “Европейско измерение”.*

Приоритетно ще бъдат финансирани иновативни проекти, чиито идеи, форми и начини на разпространение динамизират културния живот в столицата и изпълняват 3 или повече условия, както следва:

- Проектът включва елемент на творческа провокация към публиките и позволява тяхното „включване”, не само през ролята на пасивни зрители /слушатели, а и като активни участници;
- Проектът включва елемент на представяне, който излиза извън границите на централната част на града и обхваща най-малко един от районите на Столицата извън центъра, както и елемент със специфична насоченост към необхванати в момента публики с приоритет деца и младежи, групи лица със специфични потребности или особености;
- Проектът предвижда иновативна интерпретация на познати и традиционни културни пространства, с фокус социализиране на културното наследство в променящия се град, както и насищане с културно съдържание на нетрадиционни за култура зони и пространства.
- Проектът предвижда образователен елемент, който е насочен към усъвършенстване на познания, умения, нагласи на публиката или творците в съответната област, както и интерактивни партньорства между културни институции/организации и училища;
- Проектът предвижда информиране и популяризиране по нетрадиционен начин, като е обоснована неговата ефективност, вкл. и чрез използване на новите технологии и многоезично съдържание;
- Дава възможност за дебют.

Времеви обхват на Столична програма „Култура” до 15.12.2014 г.

През 2014 г. Програмата не подкрепя:

- проекти с неуредени права съгласно Закона за авторските и сродни права;
- откупки на авторски работи в областта на изобразителното изкуство и музиката;

- разходи за текущата дейност по поддръжка на общински сгради, покриване на режийни разноски, дългове и т.н. на общински и държавни имоти и банкови такси;
- наем и разходи за издръжка на офис;
- закупуване на технически съоръжения и офис оборудване;
- разходи за възнаграждения на служители в общински и държавни институции;
- проекти за вече субсидирани дейности на общински и държавни институции (дейности от Програмата, репертоара и т.н.);
- инвестиционни проекти и строително-монтажни работи, с изключение на проучване, опазване, реставрация, реконструкция, консервация и социализация на недвижими паметници на културата;
- изработване на рекламни материали, справочници, интернет-страници и други продукти с информативен характер, които нямат подчертан иновативен или творчески облик и/или не обслужват конкретен творчески процес;
- честването на лични юбилеи, бенефиси и др. подобни;
- проекти, които нарушават човешките права или подбуждат към конфликти и противопоставяне на етническа и религиозна основа;
- дейности, които дискриминират отделни групи и суб-култури по полов признак или на основа сексуална ориентация, или ги представят в неблагоприятна светлина;
- проекти за акции и дейности на политически партии.

Направление 1: „Творческа София“

Направлението цели да увеличи разнообразието и динамиката на културния живот и да повиши социалната значимост на изкуствата и културата в столицата.

Сред ключовите критерии в оценяването на кандидатурата на София и Югозападен регион (ЮЗР) за Европейска столица на културата (ЕСК) са сътрудничество между културните оператори и хората на изкуството, съществуването на културно многообразие, участие на гражданите в културния живот и привличане на техния интерес и дългосрочно културно и социално развитие на града.

Сътрудничеството между творци и организации, създаването на съпричастност и разширяването на публиките, предполагат ново мислене за културата като органична жива тъкан, а не механичен сбор от жанрове и практики, високи художествени стойности и популярни форми.

Важността на това качествено ново мислене за културните практики в София е подчертано чрез включването му в направление “Творческа София” като равностойно поле на творческа изява, на което вече е отделено ключово място в кандидатурата на София за Европейска столица на културата.

„Творческа София” подкрепя проекти, които създават художествен продукт с високо качество, поставят на преден план смели и амбициозни художествени практики и процеси и дават възможност за ярка творческа изява и професионално развитие на участващите автори и изпълнители.

Основен приоритет на “Творческа София” е отваряне на художествената сцена и разширяване на културното потребление сред гражданите, чрез въвличане на разнообразни по възраст и социално положение публики и утвърждаване на култура на съпричастност към художествената сцена. Поощряват се проекти, които привличат публики, обичайно не участващи в културния живот в столицата.

Направлението подкрепя:

- Проекти за концерти, спектакли, изложби, индивидуални авторски проекти и свързани с различните области на изкуствата и културата обучителни и съпътстващи събития и

процеси – резиденции, представления, издания, уъркшопи, ателиета, менторинг, художествено проучване.

- Проекти, които съчетават елементи на различни художествени дисциплини и жанрове. Отчитайки досегашния опит в работата на Програмата, от културните оператори се очаква да кандидатстват по програма, чиято област има водеща роля в техните проекти.
- Проекти, които не се ограничават до създаването на художествен продукт без ясна стратегия за неговото разпространение и достигане до публика.
- Проекти, които стимулират специализираната критика в областта на изкуствата и литературата.

Предвид събитийния характер на голяма част от художествената продукция, направление “Творческа София” насърчава създаването на качествена и публично достъпна документация на осъществените проекти.

Очаквани резултати. С подкрепата си, направление “Творческа София” търси баланс между традиционни и експериментални художествени проекти. Подкрепят се проекти, които се случват в големите зали и галерии на града, както и такива, които се осъществяват в нови и нетрадиционни пространства, в градско пространство и в интернет.

Поощрява се изборът на актуални теми, нови творчески форми и подходи, създаването на дигитално съдържание и разпространение в дигитална среда.

Подкрепените проекти по направление “Творческа София” стимулират разнообразието в културния живот на столицата, подкрепят развитието на творците в София и насърчават културното потребление.

Направлението съдържа пет програми, които се оценяват от четири различни комисии.

Програма 1: „Театрално и цирково изкуство“

Програмата подкрепя проекти в областта на театъра, музиката, танцовото и цирково изкуства. Отчитайки традиционно значимата роля на колективната работа в областта на сценичните изкуства, при проектите, за които тя е релевантна, предимство се дава на предложенията, които демонстрират ангажирано и адекватно сътрудничество в процеса на продукция и представяне.

Максимална сума, която може да бъде отпускана по тази програма на един проект: 35 000 лв.

Очаквана реализация на проекти – 10;

Програма 2: „Музикално и танцово изкуство“

Програмата подкрепя проекти в областта на музикалното и танцовото изкуства. Отчитайки традиционно значимата роля на колективната работа в областта на сценичните изкуства, предимство се дава на предложенията, които демонстрират ангажирано и адекватно сътрудничество в процеса на продукция и представяне.

Максимална сума, която може да бъде отпускана по тази програма на един проект: 35 000 лв.

Очаквана реализация на проекти – 10;

Програма 3: „Документално кино“

Програмата подкрепя проекти в областта на късометражното и документално кино и дебютни проекти, свързани с миналото и настоящето на София, с интересни личности и творчески постижения.

Максимална сума, която може да бъде отпускана по тази програма на един проект: 40 000 лв.

Очаквана реализация на проекти – 6;

Програма 4: „Визуални изкуства“

Програмата подкрепя проекти в областта на визуалното изкуство чрез всички класически и съвременни форми на представяне и популяризиране: изложби, конкурси, издания, дигитализация на художествени продукти, образователни кампании, книги, каталози, симпозиуми, проекти, ориентирани към международни публики.

Максимална сума, която може да бъде отпускана по тази програма на един проект: 30 000 лв.

Очаквана реализация на проекти – 8;

Програма 5: „Европейски езици, литература и превод“

Програмата финансира проекти в областта на литературата и превода в целия спектър на литературния процес - от създаването на литературно съдържание, през професионален обмен и обучения, до срещата с читателя. Подкрепят се литературни срещи, презентации, четения, уъркшопи, резиденции и издаване на книги, които са уязвими в условията на пазара.

Програмата подкрепя приоритетно превод на български произведения на европейски езици, създаването на дигитално съдържание, свързано с историята и настоящето на София и разпространението в дигитална среда.

Чрез подбора на проекти, програмата се стреми да насърчава жанровото разнообразие и представянето на български произведения на чужди езици, допринасяйки за включването им в многоезична литературна среда.

Максимална сума, която може да бъде отпускана по тази програма на един проект: 5 000 лв.

Очаквана реализация на проекти – 20;

Направление 2: „Културно наследство“

Направлението цели да допринесе за разкриването, опазването, популяризирането и социализацията на богатото и многообразно културно наследство на територията на Столична община.

В съзвучие с целите на Стратегията “София – творческа столица”, както и с кандидатурата на София за ЕСК 2019, стремежът е да бъде максимално разгърнат потенциалът на културното наследство като фактор за формиране на идентичност, повишаване на благосъстоянието на града, насърчаване на културната активност на гражданите, включително и в интернет пространството, стимул за културно и социално сближаване в рамките на града и региона и в международен план.

През последните години СО инвестира значителни средства в дейности, свързани с разкриването, съхранението, реставрацията и консервацията на обекти от културното наследство на града. Същевременно гражданите на София слабо познават наследството на града и имат трудности при неговото осмисляне и интерпретиране;

Предлаганата програма цели да се постигне баланс между инвестициите в значими инфраструктурни проекти за разкриване и опазване на археологическото наследство, и подкрепата на проекти, насърчаващи интереса на столичани към историята на града и разширяващи възможностите за неговото разбиране, интерпретиране и оценяване.

Очаквани резултати. Направлението цели да направи наследството на града по-близко и по-познато за неговите граждани, като така го превърне в реален фактор за формиране на идентичност. Това би дало възможност в дългосрочен план да се разработи детайлна карта на културното наследство на София, която да включва цялото културно

- многообразие на миналото на града: не само традиционно представяните туристически обекти, но и по-малко познати места и забележителности, нетрадиционни маршрути и пр.
- обогатяване на познанията на столичани и гости на София за нейното богато и многопластово културно наследство;
 - развиване на способностите за по-дълбоко разбиране и интерпретиране на културното наследство;
 - насърчаване на връзките и взаимодействията между наследството и съвременната култура

Програма 6: „Историческо наследство, социализация на недвижими културни ценности и културни традиции на столицата“

Проекти, свързани с проучване, опазване, реставрация, консервация и социализация на недвижими културни ценности на територията на София, публична собственост.

ОКИ „Музей за история на София“ ще координира изпълнението на проектите по това направление.

Максимална сума, която може да бъде отпускана по тази програма на един проект: до 150 000 лв.

Очаквана реализация на проекти – 8;

Направление 3: „Културни диалози“

Целта на това направление е да даде стимул за разширяване и укрепване на вътрешните и международните партньорства за реализиране на актуални проекти, които да бъдат включени в кандидатурата на София и Югозападния регион за Европейска столица на културата 2019. Направлението е разделено на две програми, а проектите се оценяват от една комисия.

Очаквани резултати. С градовете-партньори от Югозападния регион да се търси възможност да се реализират регионални и международни резидентни програми чрез предоставяне на инфраструктура (ателиета, репетиционни пространства, работни пространства оборудване); В международен план – проекти, които водят до разширяването на международните контакти и насърчаването на копродукции с партньори от други държави – на първо място от италианските градове-кандидати, и/или от други европейски градове/страни - предишни или предстоящи домакини на ЕСК, други приоритетни за програмата ЕСК 2019 страни.

Засилване на финансовия капацитет на секторите на културата и творчеството да участват в съвместни продукции с привлечено финансиране от европейски/международни проекти и програми.

Програма 7: „Външна и вътрешна мобилност“

Програмата е насочена към подкрепа на мобилност и партньорски проекти на културни оператори – в рамките на страната и в международен план.

За „външна мобилност“ се признават средства само за транспортни разходи.

За разлика от познатите програми за мобилност, в частта си “вътрешна мобилност” подкрепата не се ограничава стриктно към модела „пътни и транспортни разходи/настаняване и дневни”, а разглежда и предложения за съвместни проекти, които обещават да се развият в дългосрочно партньорство със селищата от Югозападен регион. Не се поставят жанрови или видови ограничения, област на изкуствата и др.

Максимална сума, която може да бъде отпускана по тази програма на един проект: до 5 000 лв.

Очаквана реализация на проекти – 15;

Програма 8: „Културни партньорства и копродукции“

Програмата е насочена към подкрепа на партньорски проекти – съфинансиране на копродукции, получили вече международно финансиране и могат да осигурят добавена стойност за подготвяната програма „София и Югозападен регион ЕСК 2019“ и нейните водещи инициативи. Чрез тази програма се цели да се постигне разнообразяване на източниците на финансиране за събитията, които могат да станат част от програмата ЕСК 2019. Програмата дава предимство на проектите, които се реализират на територията на София и ЮЗР. Корпоративна подкрепа за копродукциите не е основание за кандидатстване по програмата. Международни фестивали и турнета по принцип не попадат в приоритетите на програмата.

Максимална сума, която може да бъде отпускана по тази програма на един проект: до 15 000 лв.

Очаквана реализация на проекти – 10;

Направление 4: „Култура на общността“

Направлението има за цел да насърчи участието на гражданите на София в творчески инициативи и проекти, както и да ги направи активна публика и съпричастни към културния живот на града (граждани от всички възрастови, социални и етнически групи) в различни дейности, свързани с култура и изкуство. Това обхваща традиционните форми на любителски изкуства, но също така и създаването на творчески съдържания от непрофесионалисти в дигитална среда и със средствата на новите медии, образователни програми и проекти, насочени към формирането на културна грамотност и вкус към класическите и съвременните форми на изкуствата

Очаквани резултати. Програмата цели да отиде отвъд традиционното разбиране за “любителски изкуства” и да включи всички форми на участие в културния живот на града и на създаване на творчески съдържания от непрофесионалисти, особено в областите, свързани с изкуство в дигитална среда и нови медии.

Програма 9: „Активно участие“

Програмата предвижда насърчаване на доброволчеството в културни проекти и програми и стимулиране достъпа до изкуство и култура на хора със специфични потребности, вкл. чрез средствата на интернет и новите медии.

Максимална сума, която може да бъде отпускана по тази програма на един проект: до 5 000 лв.

Очаквана реализация на проекти – 25;

През 2014 г. се обявява 1 сесия на Столична програма „Култура“.

Срок за подаване на проекти: 10 февруари – 12 март 2014 г.

Проектните предложения се приемат в Дирекция „Култура“ на Столична община, пл. „Славейков“ № 4, ет. 4, заседателна зала, от Надежда Симова и Ирина Занева.

Предложенията се подават в запечатан плик с опис на документите вътре, подписан от вносителя, в 3 (три) еднообразни екземпляра на хартиен носител, комплектовани с всички изискващи се документи и 1 (един) брой на електронен носител. Допълнително се прилагат шест екземпляра в шест плика от Формуляр за проект и Формуляр за бюджет.

На пликовете се изписва: Името на кандидатстващата организация; Името на проекта; Име и номер на направлението и програмата, по които се кандидатства; Номер от регистъра на Столична програма „Култура“.